

SZIMBIÓZIS NAPOK 2017

PROGRAM

2017. május 12–13.

Helyszín: Auróra, Bp. VIII. ker. Auróra u. 11.

<http://szimbiozisnapok.antroport.hu>

Részletes program

A rendezvény előtt érdemes megnézni a fesztivál honlapjára.

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

BEKÖSZÖNTŐ

A **Szimbiózis Napok** kulturális antropológiai fesztivált immár 12. alkalommal rendezzük meg 2017. május 12–13-án az Auróra közösségi központban. Az érdeklődők változatos programokon keresztül ismerkedhetnek meg távoli népek és közelünkben élő közösségek tárgyi és szellemi kultúrájával: életmódjával, tudáskincsével, művészetével, meséivel, játékaival. Sokféle előadás, kerekasztal-beszélgetés, alkotóműhely, kiállítás, film és zenei program várja az érdeklődőket.

Ízelítő a témákból: narratíva és emlékezet, Albánia, Afrokuba, a Kaukázus világa, totonák indiánok, „Az antropológia mesterei ma”: Victor Turner és a struktúra/communitas viszony, a sámánság vallásetnológia megközelítései, az óslakos hantik sámánhiedelmei, helyszellemek, közösségi élet és úton levés a kortárs orosz ortodoxiában, variációk akadálymentességre: mozgássérült emberek lakástörténetei (interjúelemző műhely), életmódok és értékrendek, test és lélek, testtudat és testélmények: az emberi test antropológiája, biciklikon: a kerékpár-jelenség, digitális történetmesélés: önismeret és önkifejezés a digitális korban, szoftverantropológia, táncantropológia, az üzleti élet antropológiája, „Nőügyek”, megfigyelői perspektívák, részvételiség, „Így kutatunk mi”.

A fesztivál az ismeretterjesztés és a sajátélményű programokon túl célul tűzi ki, hogy a jelenkori társadalmi, kulturális környezet jelenségeire és eseményeire reflektáljon, azokról értelmező módon beszéljen. Különös figyelemmel fordul a változások, az új jelenségek felfedezése, értelmezése felé.

A témafeldolgozáshoz, a felvetett kérdések megvitatásához a fesztivál – a szervezők szándéka szerint, illetve a felvetett témákból adódóan szinte természetes módon – bevonja a határ- és rokon tudományterületek, valamint a művészeti és a civil szféra képviselőit is, hogy találkozási lehetőséget biztosítson számukra, és a különböző megközelítések bemutatásával, az azokra való reflektálással valami több szülessen meg.

Sok felfedezést, izgalmas együttgondolkodást és kellemes időtöltést kívánnak a fesztivál szervezői!

<https://www.facebook.com/szimbiozis.fesztival/>

2017. május 12. PÉNTEK

Programjaink pénteken 13:15 órakor kezdődnek. Kapunyitás: 13:00-kor.

Péntek 13:00 órától Kiállítás – **Nagyterem** (földszint)

13:15 órától Alkotóműhelyek ▪ **Játék- és mesesarok (Udvar / Társalgó)**

| Szimbólumok | Sámánmotívumok | Művészeti foglalkozások | Arnyjáték- és bábkészítő műhely |

Péntek 13:15–14:00 - **Klubterem** (pince)

Közösséggyógyítás és új magyar nemzeti mitológia

Előadás és beszélgetés

Az új magyar nemzeti mitológiában gyakran előfordul a helyreállítás, a gyógyulás, a gyógyítás gondolata. Megfigyelhető egy erőteljes hangsúlyeltolódás az irredentizmustól a helyreállítás, az újraállítás irányába: a dicső múlt mellett (és egyre inkább helyett) a nemes gyógyító küldetés eszméje válik fontosabbá, ami talán egy nemzeteszmei paradigmaváltás előjeleként is értékelhető. A gyógyítás képzetköre különböző szinteken vizsgálható. Jelen van egyrészt a testi gyógyítás és lelki gyógyítás Székelyföldön is felvirágzó jelenségében (táltosok/sámánok, javasok). Ennél fontosabb azonban a közösséggyógyítás eszméje (ennek művelői közt hagyományörző közösségek, barantaegyletek, női kezdeményezések, MAG-egyetemek, szerves műveltségi ökofalu kezdeményezések), a nemzetgyógyítás és nemzetegésztés (zarándoklatok, táborok, szerek/gyűlések) eszmeisége. Harmadsorban, nem elhanyagolható a magyarságot mint nemzetet misztikus-messianisztikus küldetéssel felruházó földgyógyítás, emberiséggyógyítás és világgyógyítás gondolata (a MAG mitológia, a korona és csakramitoszok, valamint egyes ökofalu-vállalkozások). Vizsgálható a jelenség különböző dimenziókban is: mítikus narratív aspektusban (a gyógyítás diskurzusai – írásban, szóban, előadásokban, énekben, zenében, filmen), valamint rituális megvalósulásaiban (dobolások, kezelések, áldások, táltosszerek és szertartások, zarándoklatok, gyűlések, találkozók, bemutatók, versenyek, kurzusok, szabadegyetemek) – a Székelyföldön egyre növekvő intenzitással.

Előadó: *Hubbes László Attila* (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Társadalomtudományi Tanszék – MAKAT Modern Mitológiakutató Műhely).

Péntek 14:00–15:30 - **Nagyterem** (földszint)

Digitális történetmesélés – Önismeret és önkifejezés a digitális korban

Bemutató és workshop

Minden fényképnek története van. Némelyiket érdemes másokkal is megosztani. Hogy jobban megismerjük magunkat és egymást. A digitális történetmesélés egy széles körben alkalmazható eszköz, amivel kreatív élménybeszámoló is készíthető, de akár egy trauma feldolgozásában is segíthet.

Az *Anthropolis Egyesület* programja bemutatja a digitális történetmesélés módszerét, történeti előzményeit és jelenlegi gyakorlatát. A közönség megismerkedhet számos magyar és külföldi kisfilmmel, és különböző projektekkal, amelyek eltérő kontextusban és célokkal alkalmazzák a módszert a „local history”-tól a traumafeldolgozásig.

A program számít a közönség aktív részvételére, akik interaktív gyakorlatok révén ízelítőt kapnak a digitális történetmesélés gyakorlatából.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

- **Előzetes regisztráció:** az anthropolis.iroda@gmail.com e-mail címen.

Péntek 14:15–15:00 -- Kisterem (földszint)

Székelyföldi munkamigráció

A program a csíkszeredai KAM – *Regionális és Antropológiai Kutatások Központja* egyik jelentősebb kutatási irányát, a székelyföldi munkamigráció témájában végzett kutatómunkáját mutatja be. Fókuszában a rendszerváltás óta eltelt időszak migrációs trendjei állnak: korszakok, tendenciák, kulturális praxisok, változó mentalitások, attitűdök és ezek megnyilvánulási módjai, területei, illetve a transznacionális migráció.

Előadók: *Dr. Bodó Julianna* és *Biró Z. Zoltán* (KAM).

Péntek 14:30–15:00 -- Klubterem (pince)

Az őslakos hantik sámánhiedelmei a 21. század elején

Az előadás során megismerkedünk a sámánmitológia jellemzőivel, ami a részletek sokszínűsége ellenére is néhány fontos dologban a különböző szibériai népeknél hasonlóságot mutat. Beszélünk a hanti sámánok tárgyi világáról, majd arról, hogy az obi-ugoroknál nem voltak a vallási tevékenységet hivatásszerűen végző, csak abból megélni tudó személyek, és senki nem monopolizálta a vallási élet egészét, hanem az több ember között oszlott meg. Ezeknél a népeknél hatféle különleges tudású személyt lehet megkülönböztetni. Ezekről is szó lesz az előadáson. Elemezzük a sámánszertartás fázisait, a sámánok feladatait is. Az előadás részeként megtekintjük Kerecsi Ágnes összeállítását saját expedíciós felvételeiből a különböző típusú sámán-tevékenységekről, a kutató magyarázatával. Ilyen a szent láda emelgetése, vödörrel, dobbal való sámánkodás, áldozati szertartás, az áldozati rénszarvas feláldozása az istenek tiszteletére, jóslás stb.

Előadó: *Kerecsi Ágnes* (Néprajzi Múzeum).

Péntek 15:15–16:00 -- Kisterem (földszint)

Antropológia Székelyföldön

A csíkszeredai KAM – *Regionális és Antropológiai Kutatások Központjának* bemutatása, amelyben sor kerül az intézet több mint 30 éves történetének rövid ismertetésére, a fontosabb kutatási irányok vázolására, az ezekhez kapcsolódó kiadványok és az intézet utóbbi 4-5 évben végzett munkájának prezentálására.

Résztvevők: *Dr. Bodó Julianna*, *Dr. Biró A. Zoltán*, *Biró Z. Zoltán*.

- **Kapcsolódó program:** A Szimbiózis fesztivál ideje alatt a KAM antropológiai standjánál az érdeklődők megtalálják az intézet kiadványait és az intézettel kapcsolatos tájékoztató anyagokat.

Péntek 15:15–16:15 -- Klubterem (pince)

Látványrégészet a közelmúltból – Képek és élethelyzetek a Kaukázus világából

Posztszovjet területek becsben tartott értékei Grúziában, Örményországban és Hegyi-Karabakhban

S. Varga Ilona (ALion) fotográfus kaukázusi kultúrakutató útra ment. Az ősi világok maradványainak fotózása közben az elmúlt (?) kommunista időszak maradványaiba futott bele úton-útfélen. Vajon ezek hanyagságból, mókából, néhol félelemből vagy megtartott kegyeletből maradtak fent?

Az elmúlt hosszú évtizedekben a szovjet „kulturálódás” maradandó nyomokat hagyott mind az emberek tudatában, szellemiségében, mind az őket körülvevő világ látványos, megalomán, környezetszennyező mivoltában. Az előadás képsorai egy virtuális régészeti múzeumot tárnak elénk. A közelmúlt, valamint a régmúlt értékeit és értéktelenségeit, melyek mintegy szimbiózisban élnek tovább a posztszovjet világban.

Fotós és előadó: *S. Varga Ilona* fotográfus (*ALion* fotó).

www.alionphoto.com ▪ www.alionfoto.hu ▪ www.flickr.com/a_lion ▪ <http://500px.com/ALionPhoto>

Péntek 15:45–17:15 -- Nagyterem (földszint)

Nőügyek

Filmvetítés és kerekasztal-beszélgetés (*Palantír Filmműhely*)

Mi történik, ha egy nő elhatározza, hogy megold egy problémát? És mi van, ha több? Lehetetlen nem ismerve, a szárnyalás pillanatain, sikereken, mélyrepülésben, kudarcokon át, megállíthatatlanul. Roma nők, akik egy egész falu sorsát veszik a kezükbe; értelmi fogyatékosok, akik felnőtt nőként akarnak élni; anyukák, akik nem nézik tétlenül a szüléssel kapcsolatos méltánytalanságokat; nagymamák, akik mások unokáinak főzik a kakaót, és fiatal lányok, akik csak azt szeretnék tudni, ha karriert akarnak, akkor ők feministák-e.

Füredi Zoltán *Nőügyek* című dokumentumfilmje (40 perc, 2016) egy kommunikációs képzés 10 hónapja alatt történekről szól. Nőkről, ügyekről és persze rólunk.

A beszélgetés résztvevői:

Füredi Zoltán – vizuális antropológus, a film rendezője

Hernádi Ilona – közgazdász, fogyatékoságtudományi kutató

Komlósi Orsolya – kulturális antropológus, a vizuális kommunikációs képzés szervezője

Kunt Zsuzsanna – kulturális antropológus, fogyatékoságtudományi kutató

Nótár Ilona – kulturális antropológus, egyetemi előadó, interkommunikációs tréner

Pálos Dóra – kulturális antropológus, pszichológus, tanársegéd (ELTE PPK IPP)

Péntek 16:15–17:15 -- Kisterem (földszint)

Totonák indiánok hagyományok és modernizáció között

Előadás és beszélgetés a totonák indiánok hagyományairól és azok változásairól a technikai újítások és egyéb modernizációs folyamatok hatására.

Terepmunka-beszámoló „*Így kutatunk mi*” stílusban – frissen a terepről érkezett antropológustól, színesen, fotóillusztrációkkal.

Előadó: *Schiller Katalin*.

Péntek 16:30–18:15 -- Klubterem (pince)

Business Anthropology

Az üzleti életben alkalmazott antropológia

Sok vád érte a nyugati antropológiát, hogy a gyarmatosítás kiszolgálója volt. Még több vád érte a közép-európai néprajztudományt, hogy a nacionalista mozgalmak, szélsőséges esetben a fasiszta vagy a kommunista rendszerek székértelője volt. Kevesen fogalmazznak meg azonban olyan vádat, hogy az antropológia egy jól jövedelmező üzletág, amely kiérlelt kutatómódszertani megfontolásaival hatékonyan segíti a mai cégeket a globalizálódó világgazdaság változatos terepein. Valóban ezt tennék? És valóban hatékonyan? És ez valóban jövedelmező? Tévedtek volna, akik úgy látták, hogy az antropológus képzés nem fenntartható Magyarországon?

Szekcióvezetők:

Mitev Ariel (BCE Marketing Tanszék) és *Letenyei László* (BCE–BBTE kulturális antropológia BA képzés).

Előadások:

1. *Mitev Ariel*: **A netnográfia mint kutatási módszer**
2. *Csordás Tamás – Markos-Kujbus Éva*: **A netnográfia alkalmazása a marketingkommunikációban**
3. *Nógrádi-Szabó Zoltán*: „Hiszem, amit látok, vagy látom, amit hiszek?”
Etnográfia a kvalitatív piackutatásban. A terepmunkától a videofilmig
4. *Letenyei László*: **Mintavétel terepmunka közben**
5. *Eranus Eliza – Altschach László* (winwinwin Kft.): **Résztevő megfigyelés a fejlesztési döntésekben**

- Kapcsolódó program: **Szoftverantropológia** (előadás) **Péntek 19:15–19:45 -- Kisterem**

Péntek 17:30–18:15 -- Kisterem (földszint)

Közösségi élet és úton levés (keresés) a kortárs orosz ortodoxiában

Az előadás első részében oroszországi, Szergiev Poszád-i terepmunkám alatt megismert ortodox közösségeket mutatok be (szerzetesi közösség, gyerekes családokból és lelki atyjukból álló, önellátásra berendezkedett vallásos közösség, a prihod-ok (parish) fluktuáló tagságú városi és falusi közösségei, online közösségek). A második részben a zarándoklatok témájára térek ki. A zarándoklat a közösségi élet alternatívájaként vagy kiegészítőjeként merül fel. Az úton levő erős vallásos élményt, karizmatikus papot vagy szerzetespapot, sok esetben lelki atyát/lelki vezetőt keres. A mindennapi életéből kilépő, útnak eredő ember egy belső úton is elindul, amely nagy változáshoz vezethet: módosulhat a személyisége, hivatása, munkahelye és lakhelye. A szovjet rendszer bukása után megtérő emberek közül kevesen tudnak kiegyensúlyozott vallásos életet élni, túlkapasok, szenvedés és önostorozás nélkül. A legtöbben folyamatosan keresnek, tanulnak, változnak. Úton vannak. Néha részei valamiféle közösségnek, de hosszú távon ezek a közösségek ritkán maradnak fenn. A lelki atyák és az irántuk való igény legalább ennyire változik. Az előadás a sokféleséget és a megismert dinamikát igyekszik bemutatni, sok képpel.

Előadó: *Komáromi Tünde* (MTA Néprajztudományi Intézet, „Kelet–Nyugat” Vallásetnológiai Kutatócsoport).

Péntek 17:30–19:00 -- Nagyterem (földszint)

Megfigyelői perspektívák, részvételiség

Kerekasztal-beszélgetés ■ Részvétel, együttműködés, kutatás, akció

Vajon mi a jelentősége a szakmailag laikus, a saját életkontextusaira vonatkozóan szakértő emberek részvételének és a velük történő együttműködésnek a különböző szakterületeken végzett tudományos munkában? Milyen viszonyban áll egymással részvétel, bevonás és bevonódottság? Milyen formákat ölthet a célként megfogalmazott pozitív irányú társadalmi változás? Hogyan függ mindezzel össze a tudás és a hatalom kérdése? Vajon milyen változások figyelhetők meg a társadalomtudományi praxisokban annak köszönhetően, hogy felértékelődtek a mindennapi, helyi tudásformák, megjelent a tudomány demokratizálásának igénye és megfogalmazódott a kutatáshoz való jog? Miként tehetünk tudományos szakemberekként, kutatókként láthatóan hasznos és társadalmilag jó dolgokat hivatásunk magától értetődő részeként?

A kerekasztal-beszélgetés, amelynek apropóját a *Replika* folyóirat 100., „Részvételiség, megfigyelői perspektívák” lapszáma adja, a társadalomtudományokban alkalmazott, az érintettekkel (*stakeholders*) kialakított különböző részvételi és együttműködési gyakorlatokat, a sokszínű részvételi kutatási megközelítéseket tárgyalja.

Beszélgetőtársak: *Balázs Péter, Bálint Mónika, Fehér Bori, Gelei András, Kelemen Eszter, Málóvicz György, Oblath Márton.*

Moderátor: *Frazon Zsófia* (Néprajzi Múzeum).

A program szervezői: *Farkas Judit* és *Lajos Veronika* (a Replika 100. számának szerkesztői).

Péntek 18:30–19:00 - Klubterem (pince)

Az emberi test antropológiája – Esztétika és társadalom

Különböző társadalmak egymástól eltérően észlelik az emberi testet és egymástól eltérően fogalmazzák meg azt. Az azonban bizonyosnak tűnik, hogy az antropológia kutatási tárgya, az emberi kulturális megnyilvánulások, elsődlegesen a világ testi megtapasztalásából származik. A biológiai test élménye, a határainak monitorozása és a találkozási pontjai a „másikkal” eredményezi azt, ahogy az ember a világot ténylegesen, egészében megéli. Ebben az előadásban az emberi test néhány egymástól eltérő kulturális értelmezését tárgyalom, illetve azt, hogy ez milyen társadalmi esztétika(ka)t eredményez.

Előadó: *Régi Tamás* kulturális antropológus.

Péntek 18:30–19:00 - Kisterem (földszint)

Méregkeverők ■ Arzénos mérgezések a Tiszazugban

A Horthy-kor legnagyobb bűnügyi botránya 1929. július 29-én robbant ki. A Tiszazugban a terhet jelentő idős szülőket, megunt férjeket, nem kívánt gyermekeket az asszonyok arzénal küldték a másvilágra. Valószínűleg nem elszigetelt esetekről, hanem egy szokásról volt szó, amelyről az egész faluközösség tudott, és amit a tiszazugiak évtizedeken át űztek. Az első bizonyított gyilkosságot 1911-ben hajtották végre Nagyréven. A mérget étellel, itallal fokozatosan adták be az áldozatnak. Vajon milyen okok vezethettek az arzénos mérgezésekig? Hogy épült fel a bába által vezetett „maffia” közösség? Milyen értelmezései jelentek meg a gyilkosságoknak és a gyilkos asszonyoknak a sajtóban? Ehhez levéltári forrásokat és a korabeli sajtóanyagokat hívom segítségül, annak érdekében, hogy közelebb kerüljünk a megoldáshoz.

A kutatás az ELTE BTK-n folyó, Mátay Mónika által vezetett kutatócsoport munkájához kapcsolható. A csoportnak 2017-ben a Korall Kiadónál *Méregkeverők* címmel megjelenik az eset feldolgozását taglaló kötete.

Előadó: *Trádlér Henrietta* (ELTE BTK).

Péntek 19:15–19:45 - Kisterem (földszint)

Szoftverantropológia

Az emberek és programok szimbiózisának elméleti útjai és kutatási lehetőségei

Az elektronikus társadalom új vonulatai és választóvonalai az antropológiát is a digitális, illetve szoftvervilágba terelték.

Noha a társadalomtudományok (kutatási) módszertana a 20. század közepétől aktívan használja a számítógép-tudomány vívmányait, a szoftverkulturúra felé fordulás csak az elmúlt évtizedet jellemzi.

A hardverek és szoftverek nem csupán a kutatás eszközei és az adatfeldolgozás, -értékelés, -tárolás objektumai lehetnek, hanem – emberi és gépi mivoltuk speciális rendszerében – tárgyai, terepei is. A vizuális és a médiaantropológián, a közösségi médiák és virtuális közösségek antropológiáján túl a szoftverek készítésének kultúráitól a különböző felhasználói csoportokig számos valós és virtuális terep kínálkozik a digitális kor fundamentumainak, a programok és emberek „együttélésének” kutatására.

Az előadás az elméleti perspektívákon túl egy „szoftver-műhely” terepén töltött tapasztalatokkal kíván hozzájárulni a digitális antropológia tudományos látószögének bővítéséhez.

Előadó: *Czifra Vera*.

Péntek 19:15–19:45 -- Nagyterem (földszint)

Palo Monte – az afrokubai vallás

Palo Monte – vallás, mágia, egy nép sorsa, isteni erő, Sátánnal való paktum, kommunikáció a halottak szellemeivel, transz és extázis. Mindez egy afrikai ősi hagyaték. A XIII. századtól a XIX. századig az afrikai rabok százezrei érkeztek Kubába, ahol nagy többségük a cukoriparban kezdett el dolgozni. Az afrikai rabok magukkal hozták az afrikai hiedelmeket, amelyek találkoztak a kubai hittel, és a kettő keverékeként alakult ki a Palo Monte, amely a természeti erők imádásán, valamint azon a hiten alapszik, miszerint a halottak szellemei az élőkkel együtt népesítik be a földet. Azért, hogy megoldják a mindennapok problémáit, sok kubai fordul a palo vallás gyakorlóihoz, az ősi titkok birtokosaihoz, a „paleros”-okhoz. Nem sok írott anyag szól a palo titkairól, mivel ezeket apáról fiúra adták át, de utazzunk együtt Wilson paleróhoz, és hagyjuk elbűvölni magunkat a rum és cigarre, a salsa és az ősi afrikai mese és mágia által.

Előadó: *Turós Margareta.*

Péntek 19:45–20:15 -- Nagyterem (földszint)

Kuba – a salsa, a rum, a szivar, a felhőtlen öröm és mérhetetlen szegénység földje

Tárlatvezetés Turós Margaretával a kiállításban

Kuba, ahol éjjel kint futkorásznak a nevetgélő kisgyermek az utcákon, szerelmesek sétálnak Malecon partszegélyén és jazz klubokban zongorázik Chucho Valdez a mojitok jeges szédületében. Kuba, ahol az iskolák falain Che fekete haja lobog, és ahol a havi átlagkereset 10 dollár.

Kubai képek, arcok, hangulatok egy kiállítás képeiben.

- A kiállítás május 22-ig látható az Aurórában.

Turós Margareta kulturális antropológus, fotós és fotóriporter, világutazó. Ötvenegy országban járt, Tibettől Kenyáig, Jordániától Kambodzsáig, kultúrák között barangolt, a gazdag negyedektől a favellákig. Fotókiállításai voltak Budapesten, nagykövetségeken és galériákban, Delhiben, Bordeauxban, Ausztráliában. Természettudományokat és filozófiát tanít, és ha teheti, utazik kívül és belül, időben és térben. Dokumentumfilmje van az emigrációról, és heteken át kejt a Keleti pályaudvarra migráns gyermekekkel rajzolni és labdázni.

ESTI PROGRAMOK – az Auróra szervezésében

Részletek: <https://www.facebook.com/auroraunofficial/>

Ajánló:

Péntek 21 órai kezdettel -- Klubterem (pince)

Világzenei koncert

Fellép: az **Ethnofil** zenekar.

Részletek: <https://www.facebook.com/events/286053398513646/>

2017. május 13. SZOMBAT

Szombati programjaink 12 órakor kezdődnek. Kapunyitás: 11:40-kor.

Szombat 12 órától

Folyóirat-olvasó | Kiállítás | Alkotóműhelyek | Játéksarok | Népek meséi, mítoszai

Szombat 12:00–16:45 - Klubterem (pince)

Narratíva és emlékezet – Avagy miként él tovább a múlt történeteinkben

Előadások és beszélgetések emlékezetéről, narratíváról, identitásról

Dilthey szerint „a legtökéletesebb explikáció az önéletrajz”. Az ember egy olyan történeti lény, amely a történetek szereplője és annak továbbmondója is. A szekció résztvevői arra a kérdésre keresik a választ, vajon az elmondott életesemények milyen mértékben nyerik el valóságtartalmukat és maradnak fenn egy visszaemlékezés vagy beszélgetés alkalmával.

A szekció szervezője: *Tóth Judit Gabriella* (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola, TKDI).

Moderátor: *Demeter Márton* (Károli Gáspár Református Egyetem).

Előadások:

1. *A. Gergey András* (ELTE TáTK): **A múlt-határ mint empirikus jelen-körvonal**
2. *Tóth Eszter Zsófia* (VERITAS Történetkutató Intézet): **Történetek a szexualitásról – NDK-sok Magyarországon, magyarok az NDK-ban**
3. *Tóth Judit Gabriella* (BCE TKDI): **Az emlékezet csodát teremt – A társas környezetben való visszaemlékezés hatásai az életesemény újraértelmezésében**
4. *Lips Adrián* (BCE TKDI): **Az emblematikus Dietrich-film. A kék angyal lehetséges olvasatai egykor és ma**
5. *Gyürke Katalin* (BCE TKDI): **Retrohangulat a kortárs magyar rövidfilmekben**
6. *Kollár Csaba* (NKE Katonai Műszaki Doktori Iskola, ÓE Biztonságtudományi Doktori Iskola): **A személyközi kommunikáció narratívái és diskurzusai az információbiztonság fókuszában**
7. *Szondy Réka* (BCE TKDI – KJF): **Értékek, normák, attitűdök közvetítése a popkultúra által elmesélt történetekben**
8. *Bellás Zsuzsanna* (SZIE GTK TTI): **A muzulmán nők helyzete a kaukázusi térségben Mitől különlegese a „fekete özvegyek”**
9. *Juhász Péter* (ME BTK): **Idegenségtapasztalat: földönkívüliekkel való találkozás egyéni emlékezetének közösségi emlékezetté emelése**
10. *Fekete Sándor* (ME BTK): **Mozaikok egy befejezetlen életműből: Sánta Ferenc töredékei**
11. *András Hanga* (BCE TKDI): **Az emlékezet kanonizálása – csíkfalviak történeteiből**
12. *Tóth Gábor* (ELTE BTK): **A magyar idők emlékezete Berzétén és Kőrösön 1938–1945**

- Az előadások absztraktjai itt olvashatók: [Narratíva és emlékezet](#)

Szombat 13:30–15:00 - Kisterem (földszint)

Testélmények – három felvonásban

1. Levegőt! ▪ 2. „Testtel értés” ▪ 3. Testérzetek és percepció

Szombat 13:30–14:00 -- Kisterem (földszint)

Levegőt! – Élet krónikus betegséggel, tisztás fibrózissal

A tisztás fibrózis (CF), más néven mucoviscidózis egy nagyon összetett, genetikai hátterű krónikus betegség. Habár ritka betegségnek számít, a magyar népességben minden 25. ember hordozza a rendellenességet okozó gént. Krónikus betegséggel élni nem egyszerű, hiszen a beteg életének szinte minden területére hatással lehet. A tisztás fibrózissal ez fokozottan igaz. Az előadásban sor kerül a betegség bemutatására, illetve az ezzel járó életmód ismertetésére is. A téma olyan kérdéseket vet fel, mint az identitás, megküzdés, önreprezentáció vagy jövőkép.

Milyen hatással van a kór a páciens mindennapjaira? Milyen összetevők alkotják identitásukat? Létezik betegidentitás? Hogyan reprezentálják önmagukat és állapotukat? Megjelenik a stigmatizáció? Hogyan, s milyen stratégiákat alkalmazva küzdenek meg a nehézségeikkel? A nehézségeknek, traumáknak vannak pozitív hatásai? Milyen jelentősége van az időtényezőnek ebben az életmódban? Milyen jövőképpel rendelkeznek a betegek?

Az előadás példákkal illusztrálva még számos hasonló kérdésre próbálja megtalálni a választ.

Előadó: *Vass Nikoletta* kulturális antropológus, PhD hallgató (ELTE PPK).

Szombat 14:00–14:30 -- Kisterem (földszint)

Testtel értés

„A Másik megértésnek” közös perspektívái az antropológiában és az aikido harcművészetében

Ebben az előadásban különös „frigyre” vállalkozunk: az antropológia megértést és értelmezést kereső attitűdjét „házasítjuk” össze az egyik modern japán harc- és mozgásművészet, az aikido azon felfogásával, mely a testhasználatban látja a másik teljessége megértésének zálogát. Az előadás csak a szükséges mértékben foglalkozik ennek a harcművészetnek a bemutatásával. A választott megközelítésben a cselekvésemélet társadalomtudományi alkalmazása és a kultúra jelentéssel telített szöveggé olvasása találkozhat a testhasználat hordozta jelentések megértésének igényével. Ezen keresztül pedig azzal a gondolkodásmóddal, mely egy távol-keleti kulturális-szellemi tradícióban gyökerezve, fejlődése során eljutott oda, hogy a harci technikák finomítása, a „Másik” megértését, s közös erőfeszítéssel, az egymás mellett élést szolgálhatja.

Antropológia és aikido: mindkettő középpontjában ott a „velünk nem azonos”, és feltűnő hasonlóságot mutatnak abban a tekintetben, ahogyan ezt a minőséget kezelik. Vajon ez egyszerű analógia vagy valami mélyebb, strukturális azonosság? Erre keressük a választ.

Előadó: *Juhász Péter* (Miskolci Egyetem).

Az előadás a *Zumm Aikido Egyesület* (zummaikido.hu) és *Dojo* előzetes közreműködésével valósul meg.

Szombat 14:30–15:00 -- Kisterem (földszint)

Testérzetek és percepció az alternatív medicina közegében

Az alternatív medicina pszichoszociális miliójében is megmutatkozik a test és a tudat komplex interakciója, melyet jelen előadás a bizalom építése és elvesztése, valamint a terápia hatékonyságának szubjektív megítélése kapcsán taglal. Az, hogy az egyén a testében zajló folyamatokat és érzeteket miként ítéli meg, erősen összefügg a gyógyító–páciens kapcsolat jellegével, valamint kulturális diszpozíciókkal. A percepció folyamatában a testi és tudati jelenségek olyannyira integrált oksági kapcsolatot mutatnak, hogy egyetlen rendszerként érdemes kezelni őket. Az eredmények Hagyományos Kínai Orvoslással foglalkozó rendelőkben végzett, 2014 szeptemberében kezdődő terepmunkán alapulnak.

Előadó: *Zörgő Szilvia* antropológus, PhD hallgató (Semmelweis Egyetem, Magatartástudományi Intézet).

Szombat délután -- Játéksarok, Alkotóműhely – Udvar / Társalgó (földszint)

Játék a Világ!

Mesék, mondókák ▪ Színezők ▪ Táblás játékok ▪ Népek játécai

Alkossunk és játszunk együtt!

Szombat 14:00–15:30 -- Nagyterem (földszint)

Variációk akadálymentességre: mozgássérült emberek lakástörténetei

Interjúelemző műhely az önálló lakhatásról

Az érdeklődők bepillantást nyerhetnek az *Önállóan lakni – közösségben élni* című részvételi akciókutatásba. A kutatás arra a kérdésre keresi a választ, hogy „Mi kell ahhoz, hogy egy mozgáskorlátozott ember önállóan élhessen ma Magyarországon?”. A kutatócsapat tagjai a saját, lakhatásra fókuszáló életútinterjúikat és más mozgássérült emberekkel készített ún. lakástörténeteket fognak feldolgozni egy műhely formájában, amelyekből kiderül majd, hogy az „akadálymentes lakhatás” egy olyan összetett fogalom, ami minden érintett számára eltérő tartalommal telik meg. Ennek a folyamatnak a fesztivál látogatói is részeseivé válhatnak, hiszen bekapcsolódhatnak az interjúk feldolgozásába!

- A műhely célja, hogy olyan közös pontokat, illetve eltéréseket tárjanak fel a csapattagok és más mozgássérült emberek történeteiben, amelyek egyrészt gazdagítják a kutatás eredményeit, másrészt keretrendszerként szolgálnak a további interjúk feldolgozásához is. A fesztivál látogatói maguk is megismerkedhetnek a csapattagok lakástörténeteivel, és részt vehetnek a feldolgozásukhoz használt szempontrendszer kidolgozásában is.

A programra mindenkit szeretettel várunk, aki szeretne többet megtudni a mozgáskorlátozott emberek lakhatási helyzetéről, szívesen hozzájárulna kutatásunk sikeréhez, vagy szeretne megismerkedni csapatunk tagjaival.

Résztevők: az *Önállóan lakni – közösségben élni* kutatócsapat érintett és szövetséges tagjai.

A program szervezője: a *Közélet Iskolája*.

Szombat délután -- Udvar / Társalgó (földszint)

KAM antropológiai stand

A csíkszeredai *KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja* kiadványaival és az intézet tevékenységével ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

Szombat délután -- Alkotóműhely – Udvar / Társalgó (földszint)

Interaktív művészeti foglalkozások

Alkotás vegyes technikákkal.

A világ dobozai és „kincsei” | Árnjáték- és bábkészítő műhely | Kreatív rajzolás | Recycling alkotó

Közreműködik: *Csányi Krisztina, Tóth Eszter, Simon András.*

Szombat 15:15–17:00 -- Kisterem (földszint)

Így kutatunk mi – Táncantropológusok a terepen

A programban fiatal kutatók számolnak be a táncsal kapcsolatos kutatásaikról, módszertanaikról és az elméleti megközelítésekről. Előadásukban kitérnek arra, hogy miben kíván meg más kutatómódszertant a táncstudomány, mint egy kevésbé specifikus néprajzi, antropológiai kutatás. A vizsgálataik középpontjában egy kalotaszegi falu táncstudományának változása, egy Küküllő-menti falu genderkérdései, a testhasználat, valamint a néptáncversenyek, a táncázás szubstudomány világának feltárása állnak.

Előadók:

Bencsik Vrinda – néprajz, táncantropológus hallgató, Szegedi Tudományegyetem

Kovács Dóra – szakmai referens, Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság Szabadtéri Néprajzi Múzeum; PhD hallgató, Babeş-Bolyai Tudományegyetem BTK Magyar Néprajz és Antropológia Intézet

Mészáros Tímea – néprajzkutató, táncantropológus

Székely Anna – táncantropológus, etnokoreológus

Bencsik Vrinda: Szakdolgozatomat egy erdélyi, kalotaszegi falu *Kalotaszentkirály táncairól, táncos szokásairól* fogom írni. A témához kapcsolódó szakirodalmak feldolgozása mellett a terepmunka is fontos része a kutatásomnak. Eddig három hetet voltam kint terepen, és most tervezem a következő egy hetet. Előadásomban bemutatom, miként jutottam el a terepre, miért döntöttem úgy, hogy egyedül megyek ki, milyen tervezés előzte meg az utazásomat és végül, hogy mit találtam a terepen, mit tudtam kezdeni a gyűjtött anyagokkal, élményekkel, milyen nehézségekbe ütköztem, és mit tanultam belőle a következő alkalomra.

Kovács Dóra: Egy *erdélyi magyar falu* társadalmában és *táncstudományában* megjelenő nővel és férfival foglalkozom kutatásaim során. Előadásomban azokat a kutatómódszertani lehetőségeket és dilemmákat igyekszem bemutatni, amelyekbe e téma esetén óhatatlanul beleütközök, beleütközünk. Érintem a kutatás etikai kérdéseit is: a szerzett információkra vonatkozó etikai normákat, illetve azt, hogy a tabu képező történetek hogyan kapnak, hogyan kaphatnának nyilvánosságot úgy, hogy az az adott közösség életére ne legyen negatív hatással.

Mészáros Tímea: Milyen kapcsolat állhat fenn a mozgástudományunk, a testi nevelés és a ruházatunk között? Előadásomban olyan testhasználatbeli sajátosságoknak a vizsgálati eredményeiről számolok be, amelyek a *kapuvári női népviselet* és a *kivetkőzést* követő, modern ruhák viselése kapcsán figyelhetők meg.

Székely Anna: Kutatásomban a budapesti „*Tedd ki a pontot!*” Nemzetközi *legényesversennyel* foglalkozom. A versenyen egy adott táncfolyamat hiteles és autentikus előadása a zsűri kritériumaként szerepel. De vajon mitől lesz egy táncos autentikus? Mi alapján ítéli ezt meg a zsűri? E kérdésekről, valamint a kutatási módszerek bemutatásáról lesz szó az előadásom keretén belül.

Szombat 15:45–17:00 -- Nagyterem (földszint)

A sámánstudomány vallástudományi problémái

Előadás és beszélgetés

Az előadás felvázolja a sámánstudomány körüli etnológiai vitákat (a samanizmus fogalomhasználatának problémája, a sámánstudomány vallási tipologizálása, a sámánstudomány eredetének, illetve a sámánstudomány elterjedésének kérdése, a sámánstudomány jelenségének definíciós kísérletei stb.).

A képekkel tűzdelt előadást beszélgetés követi a közönség bevonásával.

Előadó és a beszélgetést vezeti: *Szathmári Botond* (a Tan Kapuja Buddhista Főiskola tanára).

Szombat 17:00–18:00 -- Klubterem (pince)

„...a mi gyermekünk” – Ilyés Zoltán emlékére

Biczó Gábor és Szabó Henriett filmje (2016). Filmvetítés és beszélgetés.

Dr. Ilyés Zoltán 1991-től 2015-ig végzett társadalomtudományi kutatásokat Gyimesben. A helyiekkel kialakult több mint húsz évre kiterjedő kapcsolata fokozatosan mélyült barátsággá, majd idővel Ilyés Zoltánt sokan családtagként kezelték. A rendszeres, akár évente három-négy alkalommal végzett, esetenként olykor két hét hosszúságú terepmunkák idején általában két patakán váltogatva szállt meg. Első szállása az Antalokpatakán élő Demeter Erzsébet Nyicu és férje, Varga Géza Balázs házában volt. A házat Demeter Erzsébet halálát követően a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszékének oktatói kutatóháznak megvásárolták. A kutatóházban Ilyés Zoltán számtalan gyimesi terepmunka alkalmával hallgatók generációit vezette be a tudományos kutatás módszertanába és gyakorlati etikájába. Gyimesi tartózkodásának másik kitüntetett helye a borospataki Antal Péter Szölek családjánál volt.

A dokumentumfilm az Ilyés Zoltánra emlékező gyimesiek gyásznarratíváiból készült összeállítás. Az alkotás a néző számára bepillantást kínál a helyiek Ilyés Zoltán munkájával kapcsolatos elképzeléseibe és a „családtag”, a „fogadott gyermek” elvesztését követő gyászmunkába. A filmben az elhangzó narratívák között számos, a természeti környezetben készített felvételekből összeállított montázs kapott helyet. Amint azt a helyiek Ilyés Zoltánnal kapcsolatban sokszor megfogalmazták: szerette a tájat, amelynek a szépsége minden bizonnyal a legtöbb idegent rögtön rabul ejti.

A vetítést követő beszélgetésen részt vesznek a film alkotói is: *Biczó Gábor* és *Szabó Henriett*.

Szombat 17:15–18:00 -- Nagyterem (földszint)

Victor Turner és a struktúra/communitas viszony

Az antropológia mesterei ma I.

Új sorozat indul a Szimbiózison. Terveink szerint minden évben a kulturális antropológia egy klasszikusa kerülne a fókuszba, és arra keresnénk a választ, hogy az általa tudományunkba bevezetett fogalmak/kategóriák/módszerek miképpen élnek, élhetnek tovább a kulturális antropológia mai gyakorlatában. Elsőként a brit antropológia egyik XX. századi kiválóságának, Victor Turnernek a munkásságára szeretnénk a figyelmet irányítani, a „struktúra” és „kommunitás” turneri kategóriáival és viszonyuk általa adott értelmezésével a középpontban. Igyekszünk rámutatni és példákat hozni, mivel segítheti Turner a mai magyar társadalom kutatását.

Résztevők: *Kapitány Gábor* kultúrakutató, kulturális antropológus (MOME),
Kató Julianna kulturális antropológus.

Szombat 17:15–18:15 -- Kisterem (földszint)

A helyszellemek kultúraformáló ereje

Nádor Judit előadásában bemutatja a dél-amerikai sámáni hagyományok tanulása és tanulmányozása során szerzett tapasztalatait alapján összeállított „Géniusztérképeket”. A helyszellemek „működéséről”, nyelveket és művelési mintákat inspiráló képességéről is beszél, valamint arról, hogy miképpen próbálják befolyásolni hajlandóságukat a sámánok. Rámutat arra, hogy a helyszellemek, illetve általában a szellemvilág – a másik, a láthatatlan valóság tartomány – működésének mélyebb megismerése által saját kultúránk gyökereire is ráláthatunk.

Előadó: *Nádor Judit Keya*.

Szombat 18:15–20:00 - Nagyterem (földszint)

Test és lélek

Előadások és kerekasztal-beszélgetés az ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék szervezésében

Milyen jelentései vannak az általunk „testnek” és „léleknek” definiált fogalmaknak? Milyen határai vannak a „biológiai”, „társadalmi” és „spirituális” testnek? Hol végződik a „test” és hol kezdődik a „lélek” világa? Mi a különbség „álom” és „valóság” között? Milyen rítusok, „társadalmi drámák” játszódnak le a „testek” és a „lelkek” találkozásaikor? Milyen változatai és milyen értékelései léteznek egy-egy kultúrában ezeknek a találkozásoknak?

Előadások:

1. *Csernus Fanni*: **Családon belüli erőszak – a fizikai és lelki határokon túl**
2. *Rácz Viktória*: **Kiszakadás a testből? Test, lélek és az elektronikus zenei kultúra**
3. *Papp Richárd*: **Body and soul... and that's all? Test és lélek kulturális jelentései**
4. *Szabó Szandra*: **A népi kultúrába ágyazódott test**
5. *Szabó Miklós*: **Embertelen? Moralitás és antropológia**

Szombat 18:30–19:00 - Kisterem (földszint)

Biciklikon. A kerékpár-jelenség: eszköz, forma, divat, életmód

Az előadás a kerékpár fogalmi körét járja körül, magának a bicikli tárgynak mint rétegzett (szimbolikus dimenziókban bővelkedő) kultúrahordozó jelenségnek a nézőpontjából. Célja interdiszciplináris elméleteken és megközelítéseken keresztül bemutatni azt, hogy a fizikai környezetünk elsődlegesen funkcionális elemei – a hozzájuk kapcsolódó szimbolikus tartalmakon keresztül – alkalmasak arra, hogy összetett társadalmi viszonyrendszereket, rétegeket, aktuálisan uralkodó norma- és értékrendszereket, történelmi és technikai állapotokat rögzítsenek.

Előadó: *Csányi Krisztina*.

Szombat 19:15–19:45 - Kisterem (földszint)

Mohás György: Albán napló (1959–1960) – fotók és naplórészletek

Mohás György az 1950-es évek végén közel egy évet élt és dolgozott a szocialista Albániában. A Ganz–Mávg Gépgyár ifjú mérnökeként magyar daruk összeszerelését irányította egy tengeri kikötőben. Munkája mellett rendszeresen naplót vezetett és fotografálta a körülötte zajló eseményeket. Naplója és a fotók negatívjai szerencsésen megőrződtek. Személyes hangvételi, izgalmas dokumentumok egy zárt világ mindennapjairól, amelyekbe a program során betekintést nyerhetnek az érdeklődők.

A naplóból idézett részleteket vetített képes előadás kíséri a fotók digitalizált-retusált válogatásából.

Eladó és a vetített képes kiállítás rendezője: *Hajnal László Endre* (RégiFotók) <http://regifotok.hu>

ESTI PROGRAMOK – az Auróra szervezésében

Részletek: <https://www.facebook.com/auroraunofficial/>

▪ **Ajánló** ▪

Szombat 20 órai kezdettel - Klubterem (pince)

Kibufeszt – koncertek, zenei programok

Fellépők: *Sealab All Stars* ▪ *Mass Music for Party Leaders* ▪ *Újparduc* ▪ *Szőranya* ▪ *Eatme* ▪ *Korai Öröm Special Set* ▪ *Volcestra*

Részletek: <https://www.facebook.com/events/561536670720010/>

ÁLLANDÓ PROGRAMOK

KIÁLLÍTÁS

KUBA – a salsa, a rum, a szivar, a felhőtlen öröm és mérhetetlen szegénység földje

Turós Margareta fotókiállítása a Nagyteremben

ALKOTÓMŰHELYEK

Kézműves programok, művészeti foglalkozások kicsiknek és nagyoknak.

| **Kreatív rajzolás** | **Sámándobok, motívumok** | **Álomfogók** | **Mesék, mítoszok feldolgozása** |
Recycling alkotás | **Szimbólumműhely** | **A világ dobozai** | **Árnyjáték- és bábkészítő műhely** |

>>> **Vegyés technikák, interaktív művészeti foglalkozások**

JÁTÉKSAROK

Gyermekprogramok, kreatív foglalkozások

Népek játécai – mindenkinek

Népek meséi és mítoszai

KAM STAND

A standnál az érdeklődők a csíkszeredai *KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja* kiadványaival és az intézet tevékenységével ismerkedhetnek meg.

ESTI PROGRAMOK – az Auróra szervezésében

Részletek: <https://www.facebook.com/auroraunofficial/>

KONCERTEK

ÉTEL – ITAL (Kioszk)

TÁRSALGÓ és UDVAR

KÖNYVES STAND bemutatókkal és FOLYÓIRAT-OLVASÓ

INFOPULT – a bejáratnál.

KIÁLLÍTÁS

Kuba – a salsa, a rum, a szivar, a felhőtlen öröm és mérhetetlen szegénység földje

Turós Margareta fotókiállítása – **Nagyterem** (földszint)

Kuba, ahol éjjel kint futkorásznak a nevetgélő kisgyermek az utcákon, szerelmesek sétálnak Malecon partszegélyén és jazz klubokban zongorázik Chucho Valdez a mojitok jeges szédületében. Kuba, ahol az iskolák falain Che fekete haja lobog, és ahol a havi átlagkereset 10 dollár. Kubai képek, arcok, hangulatok egy kiállítás képeiben.

- **Tárlatvezetés: Május 12.** (péntek) **19:45 órától.** ▪ Előadás egy afrokubai vallásról: 19:15 órától.
- A kiállítás május 22-ig látható az Aurórában.

Turós Margareta kulturális antropológus, fotós és fotóriporter, világutazó. Ötvenegy országban járt, Tibettől Kenyáig, Jordániától Kambodzsáig, kultúrák közt barangolt, a gazdag negyedektől a favelákig. Fotókiállításai voltak Budapesten, nagykövetségeken és galériákban, Delhiben, Bordeauxban, Ausztráliában. Természettudományokat és filozófiát tanít, és ha teheti, utazik kívül és belül, időben és térben. Dokumentumfilmje van az emigrációról, és heteken át kijárt a Keleti pályaudvarra migráns gyermekekkel rajzolni és labdázni.

JÁTÉK- ÉS MESESAROK

Játéksarok

Foglalkozások kicsiknek és nagyoknak

A világ népeinek kedvelt játéka | Táblás játékok | Kreatív programok

Népek meséi és mítoszai

Mexikói, kubai, albán, kaukázusi, mongol, tibeti, lett, litván, észt, csángó, bolgár, orosz, indiai, japán, kínai, cigány, indián, afrikai, örmény, ausztrál, indonéz és más népek meséi, mítoszai.

Helyszín: a Játéksarok – Társalgó, Udvar.

Szervezők, közreműködők:

Petró Tímea, Schiller Katalin, Simon András, Szász Antónia és sokan mások.

ALKOTÓMŰHELYEK

Vegyes technikák, kézműves programok, interaktív művészeti foglalkozások

Május 12. PÉNTEK

A nap folyamán folyamatosan lehetőség van **szabad alkotásra**, népmesék, **mítoszok feldolgozására**, **kifestőre**, **recycling** alkotások készítésére, **indián motívumok** és **mandalák** rajzolására, színezésére.

13:00–14:30 > **Szimbólumműhely** Szász Antóniával > **Sámánmotívumok** > Adinkra szimbólumok

Délután > **Sámándobok** tervezése > **Álomfogók** készítése (indián motívumok alapján)

Délután > **Recycling** alkotóműhely Csányi Krisztinával

15:30–17:30 > **Interaktív művészeti foglalkozások** Tóth Eszterrel (bábkészítés és kincses doboz)

16:30-tól > **Szimbiózis Társasjáték**
Társasjáték-készítés és játék!

17:30–18:30 > **Szimbólumműhely**

18 óra után > **Kiállítás az elkészült alkotásokból**

Május 13. SZOMBAT

A nap folyamán folyamatosan lehetőség van **szabad alkotásra**, **népmesék**, **mítoszok feldolgozására**, **kifestőre**, **biciklis** alkotások és **recycling művek** készítésére, **mandalák** rajzolására és színezésére.

12:00–13:30 > **Kreatív rajzolás** Simon Andrással

Délután > **Biciklis alkotóműhely** Csányi Krisztinával
> **Szimbólumműhely** > Afrikai, európai, amerikai indián, tibeti és indiai szimbólumok

Délután > **Meseprogram .+ Társasjáték**
Közös alkotás vegyes technikákkal, sok mesével és játékkal. Várunk szeretettel!

15:30–16:30 > **A világ dobozai – interaktív művészeti foglalkozás** Tóth Eszterrel

Te milyen kultúrákat ismersz, és milyeneket ismernél meg?
Elkészítjük a világ dobozait, amelyeknek különböző tereit az adott kultúra(k)ra jellemző tárgyakkal tölthetjük meg. Ezeket a tárgyakat is mi készítjük! A foglalkozást az előadások témái is inspirálják! – Az elkészült alkotásokkal elmesélhetjük egy kultúra történetét, vagy létrehozhatunk egy személyes alkotást is, amely lehet saját életterünk.
Lehet saját „kincseket” is hozni, amelyeket beépítünk az alkotásba! ☺

16:30–17:30 > **Árnyjáték- és bábkészítő műhely – interaktív művészeti foglalkozás** Tóth Eszterrel

Földünk számos kultúrájában megtalálhatók a bábok, legyen az a jávai árnybáb, az indiai fabáb vagy a magyar csuhébáb. A műhely során megismerkedünk különböző kultúrák tradicionális és 21. századi bábjaival, majd saját bábokat tervezünk, színházat építünk! Akár még egy rögtönzött színdarabot is előadhatunk! ☺

18 óra után > **Kiállítás az elkészült alkotásokból**

Az alkotóműhelyek koordinátorai: *Csányi Krisztina, Tóth Eszter, Simon András, Szász Antónia.*

Narratíva és emlékezet

Avagy miként él tovább a múlt történeteinkben

Előadások és beszélgetések

Szombat 12:00–16:45 - Klubterem (pince)

Dilthey szerint „a legtökéletesebb explikáció az önéletrajz”. Az ember egy olyan történeti lény, amely a történetek szereplője és annak továbbmondója is. A szekció résztvevői arra a kérdésre keresik a választ, vajon az elmondott életesemények milyen mértékben nyerik el valóság tartalmukat és maradnak fenn egy visszaemlékezés vagy beszélgetés alkalmával.

A szekció szervezője: *Tóth Judit Gabriella* (BCE TKDI). Moderátor: *Demeter Márton* (KRE).

A. Gergely András (ELTE TáTK):

A múlt-határ mint empirikus jelen-körvonal

Emlékezünk, vagy újra-átélünk? Recikálható-e a múlt, s ekként válik-e a konstans jelen állandósult körülményévé, mindenkori feltétellé? Lehet-e (és érdemes-e) a múlttal mintegy „keretezni” (a tudott és ismertnek vélt szellemi örökséget aktuális „képbe illeszteni”), revitalizálni, folytonos feltétellé avatni? Nem épp attól válik-e ahistorikussá egy pillantás, érték-képzet vagy pozíció, hogy a jelenre koncentráls szándékával szinte „üzenetként” állítjuk oltárra? Határolható-e a múlt, s nem épp a jövő az, ami jelenné teszi? Az értelmezés határai, az emlékezet botlásai, az áthallások tüneményei vajon nem a múltat teszik érvénytelenné, fölülírhatóvá, empirikusan semmissé? S mit kezd mindezzel, aki az antropológus tekintetén át lamentál mindezen? A jelenbe körvonalazott múlt hát már mindig a jövő története marad? S az ezek fölötti merengés historiográfiai gesztus csupán (vö. Gyáni Gábor, Eric Hobsbawm, Huizinga, Gérard Noirel), vagy az aktualitás mindenkori sorsa (Geertz, Appadurai, Ulrich Beck etc.)?

Tóth Eszter Zsófia (VERITAS Történetkutató Intézet):

Történetek a szexualitásról – NDK-sok Magyarországon, magyarok az NDK-ban

A szexualitás történetének kutatásra többféle módszer létezik. Egyrészt a diktatúra kontextusában ad áttekintést Josie McLellan kötete. Fejezeteit a diktatúra által a hivatalos beszédmódban fontosnak tartott kérdések köré rendezte, így többek között: ifjúság és szex, homoszexualitás, házasság és monogámia, nudizmus, pornográfia. A diktatúra kontextusában meghatározó kérdésnek számít, mi volt engedélyezett, szabad és mi nem a szexualitás viszonylatában, mely kérdések lehettek nyilvános diskurzus tárgyai.

1967–1983 között államközi munkacsere-egyezmény keretében közel 70 ezer magyar munkás és munkásnő dolgozott az NDK-ban: a legtöbben – 20-25 éves fiatalok – három évet töltöttek kint, azonban maradandó szerelmi és szexuális élményekkel tértek haza.

Forrásaim egyrészt a terepmunka során Drezdában, Budapesten és Balatonfüreden az egykori munkavállalókkal készített interjúim, általuk írt novellák, készített fényképek és olyan fegyelmi tárgyalások jegyzőkönyvei, amelyek során a korabeli magyar hatóságok szexuális normasértés miatt küldtek haza magyar munkavállalókat. Mi számított normasértésnek? Volt-e fogamzásgátlás, ha igen, milyen formában? Mi számított macsó viselkedésnek? Milyen sztereotípiák voltak egymásról?

Tóth Judit Gabriella (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola):

Az emlékezet csodát teremt – A társas környezetben való visszaemlékezés hatásai az életesemény újraértelmezésében

Jelen előadás arra tesz kísérletet, hogy megvizsgálja, egy adott életesemény társas környezetben való újbóli elmesélése miként hat az identitás és a történet értelmezési kereteire. Az elgondolás alapjául Maurice Halbwachs és Frederic C. Bartlett emlékezetelméletei szolgálnak, feltételezve azt, hogy az újbóli visszaemlékezés során újratereptődik a múlt, és a jelen érdekeinek megfelelően rekonstruálódik. A vizsgálat terepét két Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található falu, Nyésta és Répáshuta jelenti, és az antropológus egyik legfontosabb kérdése az, hogy a tér és a történelmi háttér miként képes más jellegű emlékezetet generálni ugyanazon megye településein, és milyen attitűdöket vált ki az érintettekben.

Lips Adrián (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola):

Az emblematikus Dietrich-film. A kék angyal lehetséges olvasatai egykor és ma

A Dietrich-jelenség Németországban és Amerikában is megelőzte a saját korát. Marlene Dietrich „A kék angyal” című filmben való színre lépésével – a magyar mikrokozmoszban feltűnő Karády Katalinhoz hasonlóan – egy új nőtípus teremtődött meg, amelyet a néző a férfi főszereplő voyeur pozíciójából szemlél. A jelenség álláspontom szerint egy olyan népszerű narratíva, amely az 1930–39 közötti kialakulása után kétszer éledt újjá. Mit jelentett az egyes korszakokban a Dietrich imágóját létrehozó „A kék angyal” című film? Érvek és ellenérvek felsorakoztatásával erre a kérdésre keresem a választ előadásomban.

Gyürke Katalin (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola):

Retrohangulat a kortárs magyar rövidfilmekben

Az elmúlt egy-két év magyar rövidfilmjeit szemlélve generációváltásról beszélhetünk a kortárs rövidfilmben. Nemcsak azért, mert soha nem látott népszerűségnek örvend a műfaj, új rendezők, operatőrök, színészek tűnnek fel, és érnek el komoly nemzetközi sikereket egyre kiforrottabb alkotásaikkal, hanem azért is, mert a magyar szerzői filmes hagyományban oly ismerős kosztümös-történelmi allegóriák helyett többen is új allegóriákat választanak. Feltűnő módon a rendezők többnyire saját gyermekkoruk világába, a 80-as, 90-es évek *retro* környezetébe helyezik el mondanivalójukat. Így történt ez az első magyar Oscar-díjas rövidfilm, a *Mindenki* esetében is; Deák Kristóf filmje csak a *digitális* fordulat előtti időkben játszódhat a történet dramaturgiája szerint. Előadásomban több olyan rendező rövidfilmjére hívom fel a figyelmet, amely vagy a jelen gyökereit kutatja, vagy a jelenre vonatkozó párhuzamokat állít a szocializmusban és a rendszerváltás elején, egyszersmind az internet előtti időkben játszódó filmjeiben.

Kollár Csaba (NKE Katonai Műszaki Doktori Iskola, Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskola)

A személyközi kommunikáció narratívái és diskurzusai az információbiztonság fókuszában

A social engineering típusú támadások részint informatikai, részint humán aspektusúak. Ez utóbbinál a támadó célja az, hogy a gyanútlan áldozattal rövid idő alatt olyan kommunikációs keretet alakítson ki, melyben a diskurzust irányítva el tudja érni a célját, ami többek között lehet a számára, illetve megbízója számára fontos féltitkos, illetve titkos információk megszerzése, illetéktelen belépés lezárt és/vagy védett irodai részekbe, bejutás (felső)vezetők irodai szobájába. A téma aktualitását az adja, hogy miközben az informatikai rendszerek műszaki/informatikai biztonsága egyre jobbnak mondható, addig a rendszereket használó és üzemeltető humán erőforrás, vagyis a munkavégző ember biztonság tudatosságában komoly hiányosságok mutatkoznak, amelyek nemcsak a saját munkájára, hanem a szervezetre is veszélyt jelenthetnek. Az előadás a téma elméleti keretének felvázolását követően néhány olyan esetet ismertet, amelyekben világosan láthatóak azok a (manipulatív) technikák, amelyek révén a támadó a kommunikációs tudását és tapasztalatát felhasználva tudta elérni a célját.

Szondy Réka (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola – Kodolányi János Főiskola):

Értékek, normák, attitűdök közvetítése a popkultúra által elmesélt történetekben

Kisebbségi közösségek általános jólétét, jól-létét úgy lehet magasabb szintre emelni, ha a közösség által meghatározott közös értékeket, normákat a közösség tagjai betartják, ezeknek megfelelően cselekszenek vagy igyekeznek cselekedni. A közjó általános szintje tehát az egyének magatartásától is függ. Az attitűdök és normák közötti összefüggések vizsgálata a kulcs egy sikeres viselkedésváltozás eléréséhez, hiszen ezek a viselkedés mozgatórugói. A normáknak van azonban hajszálnyi fölényük az attitűdökkel szemben, sokkal gyakrabban tesszük azt, amit kellene tennünk, mint azt, amit akarunk tenni. Az attitűdöket és a normákat is fel kell idézni, hogy irányíthassák a viselkedést. Aktiválhatják őket szándékos emlékeztetők éppúgy, mint finom kulcsingerek, például más emberek viselkedésének megfigyelése. A popkultúra történetei közvetve és közvetlenül is aktiváló szerepet töltenek be, van, hogy didaktikusan, szájbarágóan akarnak emlékeztetni egy értékre, van, hogy csak a szereplők magatartása, példája aktivál egy-egy attitűdöt, normát. Az előadás néhány meghatározó popkulturális történeten, azok hőseinek magatartásán keresztül mutatja be a társadalmi normák, attitűdök változását.

Bellás Zsuzsanna (Szent István Egyetem GTK Társadalomtudományi és Tanárképző Intézet):

A muzulmán nők helyzete a kaukázusi térségben. Mitől különlegesek a „fekete özvegyek”

Az 1980-as évek második felétől az akkori Szovjetunióknak sok problémával kellett szembenéznie (belpolitika, külpolitika). Létezett a csecsen probléma is, amely gyökerét tekintve nacionalista-nemzeti jellegű volt, s radikálisan, agresszíven vonult be a történelembe. A véres harcokban, terrorakciókban jelentős szerepet

játszanak a csecsen „fekete özvegyek”. Előadásom azzal a problémával is foglalkozik, hogy akcióik mennyire lokálisak (OF) vagy nemzetközi jelentőségűek, s egyáltalán milyen szerep jut e női harcosoknak a csecsen terrorakciókban.

Juhász Péter (Miskolci Egyetem BTK):

Idegenségtapasztalat: földönkívüliekkel való találkozás egyéni emlékezetének közösségi emlékeztető emelése

Antropológiai munkát folytatok olyan személyek közreműködésével, akik – elmondásuk szerint – földönkívüli idegenekkel való találkozás egyszeri vagy ismétlődő élményével rendelkeznek. Az eddigi adatgyűjtés és együtt-dolgozás eredményeire támaszkodva, előadásomban azt vizsgálom, ezek az egyéni élmények hogyan artikulálódnak csoportélménnyé, közösségi identitás alapozójává, és hogyan teszik „megszólítottá a múltat” a jelenben. Az emlékeztetővel és az emlékezéssel kapcsolatos társadalomtudományi (és kisebb részben filozófiai) megfontolásokat arra használom, hogy alkalmazásukkal világítsam meg egy kisközösség csoportidentitását, formálódásának sajátosságait.

Fekete Sándor (ME BTK):

Mozaikok egy befejezetlen életműből: Sánta Ferenc töredékei

Sánta Ferenc életműve a hatvanas években látszatra ugyan lezárult, ám ezt követően – egészen máig – sajátos mitológia, sok-sok elvarratlan szál alakult ki személye körül. Úgy érzem, eljött az újraolvasás ideje, s regényeinek (Az ötödik pecsét, Hús óra, Az áruló) új nézőpontú megközelítését tekintem elsőszámú feladatommá.

Előadásomban körüljáróm az „újraolvasás” jellemzőit, lehetőségeit, majd különböző nézőpontok mentén vizsgálódok a három regénnyel kapcsolatban. Jelenleg is folyó kutatómunkám eredményeit ugyan nem kívánom megelőlegezni, azonban már ma is látható, hogy számos ponton meghaladható az eddigi Sánta-szakirodalom, például a megjelent művek keletkezési sorrendjével, vagy a ki-nem-adott művek jellegével és sorsával kapcsolatban. Céloom a méltatlanul elfeledett Sánta Ferenc életművének olyan bemutatása, amely talán segíthet ledönteni a Sánta-mítosz tabuját, valamint közelebb hozhatja a jelenkorhoz az író életművének esszenciáját.

András Hanga (BCE Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola):

Az emlékezet kanonizálása – csíkfalviak történeteiből

Nyárádmente egyik településén, Csíkfalva községben többnyire idős emberek laknak, akik büszkék arra, hogy náluk még a rendőr is magyar. Számos történettel rendelkezik a község, mely Csíkfalva mellett közvetlenül magában foglalja Jobbágyfalvát és Nyárádszentmártont is. Előadásom célja feltérképezni Nyárádmente identitását, mennyire illeszkedik bele az erdélyi magyar kisebbségi (székely) nemzeti identitás jellemzőibe. Az egyik interjúalany szerint „(...) olyan kicsi közösség vagyunk, hogy nem engedhetünk meg magunknak semmilyen ideológiai, sem más vonalon való ellentéteket”. Ők nem tekintik ideologizálnak kisebbségi létüket, ennek ellenére történeteik és konfliktusaik ideológiai síkon is értelmet nyernek. Emlékeikben többek között a román templom körüli botrányok, az 1990. márciusi marosvásárhelyi események és a székely szimbólumok újkéletű elterjedése ismerhető fel. Kiemelten fontosnak tartom az emlékezet kanonizálására való törekvés megismerését, valamint a regionális identitásépítés mozzanatainak feltárását.

Tóth Gábor (ELTE BTK):

A magyar idők emlékezte Berzétén és Kőrösön 1938–1945

A „magyar idők” emlékezte az egykor legfiatalabb és mára a legidősebb szemtanú korosztályok esetében jelenleg még kutatható. A terepkutatásom alatt igyekeztem minél többet megtudni az 1938–1945 közötti berzétéi (Brzotín) és kőrösi (ma Berzétékőrös, Kružná) helyiek emlékezetében élő magyar világról. Elsősorban a lokális emlékezet, az oralitásban élő emlékek felé fordítottam a figyelmemet. A jelenben megismerhető múlt csupán egyetlen korosztály nemzedéki emlékezte, amely szubjektív képeket őriz a múltból. Mindazonáltal ezek, a jelenben meglévő sajtóságos „múltak” segíthetnek megismerni egy közösség belső életét, értékrendszerét, múltához fűződő viszonyát, egyéni és közösségi emlékezetét. Egy közösség életéről árulkodik, hogy mit tart megörökítésre méltónak, valamint a múlt megélőinek milyen lehetősége, kommunikációs tere van a közösség előtt megismertetni és elfogadtatni saját életútjuk legfontosabb elemeit. Mi marad meg a múltból, milyen történeteket „forgalmaz”, illetve melyek azok a történetek, amelyeket a közösség magáénak érez? Az elbeszélők életkorából adódóan a „magyar idők” hét évtizedes emlékeinek ma megismerhető narrációi erősen töredeztettek.

A fesztivál fő támogatói:

Auróra közösségi központ, EUROIL, Globula Bt., MARP, Szimbiózis Kulturális Antropológiai Alapítvány

További támogatók, partnerek:

Magyar Kulturális Antropológiai Társaság (MAKAT), AntroPort, Anthropolis Antropológiai Közhasznú Egyesület, Comitas Pedagógiai-Antropológiai Közhasznú Egyesület, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Közélet Iskolája, Önállóan lakni – Közösségben élni kutatócsoport, MAKAT Modern Mitológiakutató Műhely, MAKAT Szimbólumkutató Műhely, Néprajzi Múzeum, ELTE Társadalomtudományi Kar, ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék, KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja (Csíkszereda), ELTE BTK HÖK, ELTE TáTK HÖK, MTA BTK Néprajztudományi Intézet, Régi Fotók (regifotok.hu), ALion fotó, Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Társadalompolitika Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet (Kolozsvár), Sapientia EMTE Társadalomtudományi Tanszék (Csíkszereda), Replika folyóirat, Magyar Lettre International, Home Made Hostel, Orbitális Majális.

Kellemes időtöltést kívánnak a fesztivál szervezői!

Főszervező: Melles Éva, Szász Antónia, Tóth-Kirzsa Fruzsina
Honlap: Lakatos Dóra, Lakatos Csaba (GlobulaNet), Szász Antónia
Plakát: Holicska Ádám
Technikai koordinátor: Pivarnyik Balázs, Lévai Márton
Programfüzet: Melles Éva, Szász Antónia
Fotó: Pivarnyik Balázs

Köszönettel tartozunk az Aurórának a helyszínért, valamint minden előadónak, résztvevőnek, műhelyvezetőnek, programszervezőnek azért, hogy részvételükkel megtisztelnek minket, és emelik a rendezvény színvonalát és hangulatát.

Külön köszönet Csajka Juditnak, Csányi Krisztinának, Petró Tímeának, Szikra Balásznak, Tóth Eszternek, Tóth Judit Gabriellának, valamint az Auróra munkatársainak és önkénteseinek a rendezvény szervezésében és megvalósításában nyújtott segítségükért.

Köszönjük az ELTE Társadalomtudományi Karának és az Aurórának a szekcióprogramokhoz adott tárgyi eszközöket, a Lettre-nek és a Néprajzi Múzeumnak pedig a kiadványokat, szakmai anyagokat.

Köszönjük továbbá mindazok munkáját, akik a fesztivál helyszíni megvalósításában közreműködnek.

Aranyi Natália, Aruwa Eszter, Csányi Krisztina, Gregus Dóra, Hátsek Kinga, Horváth Mária Ilona, Illés Anna, Illés Gabriella, Jasper Kata, Juhász Péter, Kató Julianna, Lévai Márton, Petró Tímea, Schiller Katalin, Simon András, Székely Anna, Tamás Júlia, Tóth Eszter, Varga Kinga, Vass Nikoletta, Wilson Luca és még sokan mások.